

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

READINESS OF PROSPECTIVE PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR REMEDIAL WORK IN AN INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Статтю присвячено проблемі готовності майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи в умовах інклюзивного освітнього простору. Проаналізовано наукові підходи до визначення сутності понять «готовність», «готовність майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи». Запропоновано розглядати готовність майбутнього учителя початкових класів до корекційної роботи як складне, інтегроване особистісне утворення, яке ґрунтується на комплексі загальних і спеціальних знань, практичних вмінь, особистісно значущих і професійно важливих якостей, необхідних для успішної корекційно-педагогічної діяльності з урахуванням вимог інклюзивної освіти. Акцентовано увагу на тому, що учитель початкових класів, який володіє навичками корекційної роботи, здатен своєчасно виявляти труднощі в розвитку дитини молодшого шкільного віку та впроваджувати ефективні корекційно-розвиткові заходи для їх подолання. З'ясовано, що формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи є складним і тривалим процесом, на результативність якого впливають різні умови й чинники. Запропоновано шляхи вдосконалення системи професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів із метою формування в них готовності до корекційної роботи в умовах інклюзивного освітнього простору. Наголошено, що розв'язання завдань професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи досягається через формування позитивної мотивації до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі, опанування загальними і спеціальними знаннями, розвиток професійно важливих особистісних якостей, вироблення установок, необхідних для педагогічної діяльності в умовах інклюзії, позитивного та неупередженого ставлення до здобувачів з особливими освітніми потребами. Зроблено висновок, що сформована готовність до корекційної роботи сприяє швидкій адаптації майбутнього вчителя початкових класів до мінливих умов праці в інклюзивному середовищі, а також забезпечує ефективне застосування здобутих знань, умінь і навичок під час розв'язання професійних завдань корекційно-педагогічної діяльності.

Ключові слова: готовність, готовність до корекційної роботи, готовність майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи, інклюзивна освіта, інклюзивний освітній простір, учитель початкових класів.

The article addresses the issue of preparing prospective primary school teachers for remedial work within an inclusive educational environment. It analyzes scientific approaches to defining the essence of the concept's "readiness" and "readiness of a prospective primary school teacher for remedial work". Readiness is conceptualized as a complex, integrated personal construct based on a combination of general and specialized knowledge, practical skills, and professionally significant qualities necessary for effective remedial and pedagogical activities in line with the requirements of inclusive education. The article emphasizes that a primary school teacher equipped with remedial skills can timely identify developmental difficulties in young learners and implement effective remedial and developmental interventions. It is established that forming such readiness in prospective teachers is a complex and lengthy process influenced by multiple conditions and factors. The paper proposes ways to improve the system of professional training for prospective primary school teachers to ensure their readiness for remedial work within inclusive educational settings. Special attention is given to fostering positive motivation for professional activity in inclusive environments, mastering both general and specialized knowledge, developing professionally important personal qualities, and cultivating attitudes essential for inclusive pedagogical practice, including an unbiased and supportive approach toward learners with special educational needs. A high level of professional readiness facilitates effective adaptation of prospective primary school teachers to the dynamic conditions of inclusive education and ensures the successful application of acquired knowledge, skills, and competencies in addressing the tasks of remedial and pedagogical work.

Key words: readiness, readiness for remedial work, readiness of a prospective primary school teacher for remedial work, inclusive education, inclusive educational environment, primary school teacher.

УДК [378:373.3.011.3-051]:373.3-056.2/.3
DOI <https://doi.org/10.32782/ip/85.2.11>

Онищенко І.В.,
канд. філол. наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти
Криворізького державного
педагогічного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді. Зміни, що відбулися у вітчизняній системі освіти, висувають нові вимоги до професійної підготовки та особистісних якостей учителів початкових класів. Нова українська школа потребує фахівців, які можуть оперативно адаптуватися до нових умов професійної дійсності, самостійно приймати обґрунтовані рішення, генерувати і впроваджувати в освітню практику інноваційні підходи й сучасні технології. Однією

з ключових інновацій в освіті останніх десятиліть стала практика інклюзивного навчання як реалізація принципу рівного доступу до освіти для всіх громадян. Концепція НУШ не лише трансформувала зміст початкової освіти та підходи до її організації, а й відкрила нові можливості для роботи зі здобувачами, що мають особливі освітні потреби.

Зміна освітньої парадигми сприяла утвердженню інклюзії як важливого соціального процесу,

який сприяє залученню учнів з особливими освітніми потребами до активного суспільного життя. Сучасна освітня парадигма вибудовується на ідеологіях гуманізації й дитиноцентризму та вимагає максимального наближення навчання і виховання кожного здобувача до його потреб, здібностей і життєвих намірів. Для таких учнів створюється інклюзивне освітнє середовище, забезпечуються належні умови для навчання, виховання і розвитку разом із іншими ровесниками, надається психолого-педагогічна підтримка, упроваджуються індивідуальні програми розвитку.

Одним із основних чинників ефективної реалізації інклюзії є готовність майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи зі здобувачами, що мають особливі освітні потреби. Інклюзія вимагає від педагогів спеціальної підготовки до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних потреб кожного учня, а також умінь професійно інтегруватися в інклюзивне освітнє середовище. Проте на практиці спостерігається недостатній рівень готовності випускників спеціальності А 3 Початкова освіта до організації корекційної роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби.

Таким чином, досліджувана тема набуває особливої значущості у теоретичному і практичному контекстах, а її актуальність обумовлена зростанням потреби у забезпеченні якісної інклюзивної освіти в закладах загальної середньої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вивчення наукових джерел дає підстави стверджувати про стійке зростання науково-дослідницького інтересу до проблеми готовності майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи в умовах інклюзивної освіти. Теоретичні й практичні аспекти професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів до роботи в умовах інклюзивного освітнього простору представлено в працях О. Акімової, Н. Брижак, В. Вихрущ, І. Демченко, Т. Джаман, Л. Журавльової, Н. Зобенько, Г. Лоїк, О. Масюк, С. Наход, В. Партоли, В. Пісняк, Н. Провальної, Н. Смолянук, А. Собчук, Л. Титаренко, З. Шевців та ін.

Окремі аспекти підготовки майбутнього вчителя початкової школи до роботи зі здобувачами початкової освіти, які мають особливі освітні потреби, розкрито в наукових розвідках Н. Агаркової, О. Губарь, Т. Довженко, А. Колупаєвої, І. Купіної, О. Мельник, І. Радчені, І. Ставської, Л. Титаренко, Д. Шульженко та ін. Особливості підготовки майбутнього вчителя початкових класів до впровадження інклюзивної освіти в умовах дистанційного навчання досліджували Н. Белюдна, Ю. Бойчук, Л. Дрожик, Н. Дудник, Т. Ключкович, А. Козлов, Н. Науменко, О. Попадич та ін.

Проблема готовності майбутнього вчителя початкових класів до корекційно-педагогічної

діяльності в умовах інклюзії були предметом дослідження таких науковців, як А. Бобро, Л. Бобро, Т. Бондар, Г. Гац, О. Гноєвська, І. Демченко, Л. Дубровська, О. Матвієнко, В. Мовчан, Д. Пріма, Р. Рославець та ін. Зокрема, О. Матвієнко схарактеризувала зміст і структуру готовності майбутніх учителів початкової школи до корекційної роботи, окреслила шляхи вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів із метою формування в них готовності до корекційної роботи в закладах загальної середньої освіти [8]; І. Демченко описала сутність, структурне наповнення, критерії й показники готовності вчителя початкових класів до роботи в умовах інклюзивної освіти, обґрунтувала методичні засади психолого-педагогічної діагностики для з'ясування рівнів цього виду готовності [3; 4]; Д. Пріма, Г. Гац, Р. Рославець проаналізували проблему підготовки майбутніх учителів початкової школи до діяльності в умовах інклюзивного навчання молодших школярів, з'ясували сутність готовності учителів початкових класів до роботи в умовах інклюзивної освіти [11]; А. Бобро, Л. Бобро, Л. Дубровська, В. Мовчан розкрили сутність і структуру готовності майбутнього вчителя початкових класів до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища [1]; Т. Бондар висвітлювала зміст поняття «готовність учителя початкової школи до інклюзивної діяльності», виокремила чинники, що підвищують рівень готовності педагогів початкової ланки освіти до професійної діяльності в умовах інклюзії [2] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових джерел, статистичних даних свідчить про постійне зростання в закладах загальної середньої освіти кількості учнів з особливими освітніми потребами. Це, у свою чергу, актуалізує потребу у створенні безпечного, здорового, комфортного та доступного освітнього середовища для всіх категорій здобувачів освіти вже з початку їхнього навчання в цих закладах освіти. Проте існуюча система професійної підготовки не забезпечує належного рівня готовності вчителів початкових класів до реалізації інклюзивної освіти та впровадження корекційних методик у початковій школі. Багато педагогів не володіють навичками корекційної роботи, не мають достатньої мотивації, відчувають психологічні труднощі, невпевненість у власних силах і страх перед викликами інклюзивного навчання.

Це зумовлює необхідність перегляду змісту підготовки майбутніх учителів початкових класів, орієнтації освітньо-професійних програм, робочих програм навчальних дисциплін на формування готовності до корекційної роботи в умовах інклюзії. Пошук ефективних шляхів удосконалення системи професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів із метою формування в них готовності до корекційної роботи в умовах

інклюзивного освітнього простору, а також недостатній рівень теоретичного й практичного опрацювання досліджуваного питання стали підставою для вибору теми наукової статті.

Мета статті – висвітлити й проаналізувати теоретичні аспекти готовності майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи в умовах інклюзивного освітнього простору.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про освіту» держава зобов'язується забезпечити рівний доступ до освіти кожного здобувача без жодних проявів дискримінації, дотримуючись принципів інклюзивності та безбар'єрності. Держава також гарантує створення відповідних умов для навчання, виховання і розвитку осіб з особливими освітніми потребами, ураховуючи їхні психофізіологічні особливості, можливості, потреби, здібності та інтереси. Закон зокрема передбачає й виявлення та усунення бар'єрів, які заважають реалізації прав таких осіб у сфері освіти [6]. Це, у свою чергу, вимагає перегляду системи професійної підготовки майбутніх вчителів початкових класів, адже їхні трудові функції дещо розширилися. Ключовим чинником успішної реалізації інклюзивної освіти стала готовність учителя початкових класів до корекційної роботи.

Логіка нашого дослідження зумовлює необхідність аналізу змісту дефініцій «корекційна робота», «готовність», «готовність майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи». Зокрема, корекційна робота розглядається як діяльність, що має на меті покращити розвиток і соціалізацію дитини, а також зменшити або усунути психофізичні порушення, які виникають у процесі навчання й виховання з метою максимально можливого розвитку їхньої особистості та підготовки до самостійного життя [9]. Корекційна робота є невід'ємною складовою освітнього процесу, яка забезпечує всебічний розвиток осіб з особливими освітніми потребами та їх інтеграцію в суспільство. Ця робота повинна бути спрямована насамперед на якісне перетворення різних функцій, а також на розвиток різних здібностей здобувача з особливими освітніми потребами.

У наукових джерелах поняття «готовність» розглядається, зокрема, як активація психофізіологічних систем організму, необхідних для ефективного виконання певних дій [15, с. 89]; адаптація особистісного потенціалу для досягнення успіху в конкретний момент, внутрішнє налаштування на певну поведінку, спрямовану на виконання завдань, установка на активність і цілеспрямованість; сукупність інтегративних якостей, властивостей, знань і навичок особистості [13, с. 74]; стан мобілізації психологічних і фізіологічних ресурсів людини, що забезпечують здійснення діяльності [5, с. 137]; складне, цілісне та динамічне особистісне утворення, від рівня сформованості якого

залежить результативність і ефективність діяльності [10, с. 41] та ін.

Аналіз фундаментальної психолого-педагогічної літератури з досліджуваного питання дозволив дійти висновку, що відсутній єдиний підхід до визначення сутності поняття «готовність». Науковці цей феномен розглядають як передумову, основу будь-якої успішної діяльності людини та трактують її як комплексне утворення, яке має складну структуру та поєднує в собі психічні особливості та моральні якості особистості, що формують внутрішню настанову на усвідомлення мотивів діяльності, ефективних способів виконання цієї діяльності.

Складність, багатоаспектність, багатовекторність й актуальність проблеми готовності майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи в умовах інклюзивного освітнього простору обумовлює неоднозначність підходів до розуміння сутності поняття «готовність майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи».

Заслугує на увагу в контексті нашого дослідження наукова розвідка О. Матвієнко, у якій проаналізовано проблему формування готовності майбутніх учителів початкової школи до корекційної роботи. Дослідницею запропоновано розглядати феномен готовності майбутніх учителів початкової школи до корекційної роботи як прагнення й здатність ефективно надавати індивідуально-диференційовану підтримку учням з особливими освітніми потребами; володіння комплексом спеціальних та загальнометодичних знань, умінь і навичок у галузях корекційної педагогіки, спеціальної психології й логопедії» [8, с. 113–114]. Авторка представила власне бачення структурного наповнення готовності майбутніх учителів початкової школи до корекційної роботи у вигляді таких компонентів: 1) ціннісно-мотиваційний, який охоплює сформовані ціннісні орієнтації та особистісні якості до здійснення корекційної роботи, зацікавленість фахом, бажання працювати за обраною професією, прагнення здобути спеціальні психологічні, педагогічні та методичні знання й уміння; 2) змістово-процесуальний, який передбачає наявність системних знань про організацію корекційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, їх вікові, психофізіологічні особливості, а також закономірності навчання, виховання й розвитку; 3) дієво-операційний, який передбачає сформовані практичні уміння для реалізації корекційних завдань у професійній діяльності, здатність до самостійного й творчого виконання професійних обов'язків, адекватну самооцінку, педагогічну креативність, прагнення до постійного саморозвитку [8, с. 115].

І. Демченко, досліджуючи теоретико-методичні основи підготовки майбутнього вчителя початкової школи до професійної діяльності в умовах

інклюзивного освітнього середовища, увела у науковий обіг термін «готовність майбутнього вчителя початкових класів до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти», який пропонує розглядати як складне, багатовекторне й багаторівневе особистісне утворення, що забезпечує ефективне виконання педагогом широкого спектру функцій, спрямованих на вдосконалення змісту та організаційних форм інклюзивної освіти та активне застосування спеціальних методик і технологій, орієнтованих на результативне навчання, виховання та корекцію розвитку учнів молодшого шкільного віку – як із особливими освітніми потребами, так і без них [4, с. 22]. Дослідниця зауважує, що останнім часом спектр функцій учителя початкових класів значно розширився. Особливої ваги набула корекційна функція, зміст якої полягає в якісному доборі і проведенні корекційних психолого-педагогічних заходів щодо виправлення або послаблення недоліків психофізичного розвитку дітей, їхньої адаптації та соціалізації [3, с. 4–5].

У своїй науковій праці А. Бобро, Л. Бобро, Л. Дубровська та В. Мовчан розробили й науково обґрунтували концепцію формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі. Науковці підкреслюють, що сучасний учитель початкових класів повинен характеризуватись високим рівнем професійної, методичної та психологічної готовності, зокрема перша з них вимагає володіння учителем корекційно-педагогічною майстерністю; друга – знаннями й уміннями застосовувати загальнопедагогічні та корекційно-розвивальні технології; третя – емпатією, толерантністю, рефлексією тощо. На думку вчених, готовність майбутнього вчителя початкових класів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі передбачає сукупність взаємопов'язаних психологічних і професійних якостей, що дозволяють здійснювати ефективну практичну діяльність і організовувати освітній процес з урахуванням особливостей інклюзивної освіти [1, с. 104]. Підкреслимо, що ця здатність вимагає насамперед володіння знаннями з психології та корекційної педагогіки, а також уміннями здійснювати корекційний вплив.

На нашу думку, готовність майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи – це складне, інтегральне особистісне утворення, яке ґрунтується на комплексі загальних і спеціальних знань, практичних вмінь, особистісно значущих і професійно важливих якостей, необхідних для успішної корекційно-педагогічної діяльності вчителя початкових класів з урахуванням вимог інклюзивної освіти. Учитель початкової школи, який володіє навичками корекційної роботи, здатен своєчасно виявляти труднощі в розвитку дитини молодшого шкільного віку та впроваджувати ефективні корекційно-розвиткові заходи для їх подолання.

Відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024) учитель початкових класів повинен активно долучатися до створення безпечного й здорового освітнього середовища, зокрема мати такі сформовані здатності, як-от: здатність забезпечувати функціонування інклюзивного освітнього середовища; вміння надавати педагогічну підтримку здобувачам освіти з особливими освітніми потребами; здатність створювати сприятливі умови для кожного учня з урахуванням його вікових та індивідуальних особливостей [14]. Готовність учителя початкових класів до корекційної роботи вимагає здатності підтримувати осіб з особливими освітніми потребами та надавати їм своєчасну індивідуально-диференційовану допомогу; умінь створювати інклюзивне освітнє середовище на засадах універсального дизайну й розумного пристосування, у якому кожен учень зможе досягти освітніх успіхів відповідно до своїх можливостей, індивідуальних потреб, інтересів, здібностей.

Готовність майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи в умовах інклюзивного освітнього простору вимагає знань про особливі освітні потреби здобувачів початкової освіти, умінь здійснювати корекційний вплив, адаптувати навчальний матеріал та методики викладання до потреб конкретного учня, володіння корекційними методиками. У цьому контексті слушною є думка С. Чупахіної, яка наголошує на обов'язковій спеціальній підготовці майбутнього вчителя, під час якої він набуватиме комплексу спеціальних психолого-педагогічних, анатомо-фізіологічних знань, умінь та навичок, особистісних якостей, стратегій і поведінкових моделей, що дозволятимуть проводити якісну корекційну роботу, здійснювати ефективний корекційний вплив, упроваджувати педагогічні технології навчання й виховання дітей з особливими освітніми потребами та створювати сприятливі умови для їх психічного й особистісного розвитку [17, с. 100–102].

Ми солідарні з позицією О. Матвієнко, яка підкреслює, що для організації ефективної корекційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами майбутньому вчителю початкових класів недостатньо лише загальнопедагогічної підготовки. Необхідним є здобуття спеціальних знань у галузі корекційної педагогіки, спеціальної психології, логопедії, а також опанування сучасними методиками особистісно орієнтованого й диференційованого викладання, що забезпечить формування фахової готовності до виконання цього виду професійної діяльності [8, с. 114].

Л. Коврігіна, досліджуючи проблему готовності вчителя до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах закладу загальної середньої освіти, висловлює схожу позицію, зокрема, дослідниця зауважує, що традиційна університетська

загальнопедагогічна підготовка не гарантує ефективну корекційну роботу з дітьми, які мають різні порушення. Підготовка майбутнього вчителя до корекційної роботи повинна ґрунтуватися не лише на знаннях із психології, загальної педагогіки й методик навчання, а й на знаннях із корекційної педагогіки, спеціальної психології, спеціальних методик, медичних дисциплін (клініка, психопатологія, невропатологія) [7, с. 11].

Важливу роль у формуванні готовності майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи відіграє відповідно організована педагогічна практика. Вона є не лише засобом професійного й особистісного становлення майбутнього вчителя початкових класів як компетентного фахівця, але й індикатором його готовності до корекційно-педагогічної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі. Майбутній учитель початкових класів повинен оволодіти професійними вміннями і навичками, необхідними для ефективної корекційної роботи, зокрема такими як-от: адекватно оцінювати особливі освітні потреби і потенційні можливості здобувачів; організовувати тісну співпрацю із залученими спеціалістами на основі принципів командної взаємодії; адаптувати й модифікувати зміст навчальних планів і програм відповідно до особливостей розвитку учня; використовувати допоміжні освітні технології, зокрема диференційовані методики навчання та ін.

Зауважимо, що ефективна корекційна робота неможлива без тісної співпраці з родиною учня, а також із фахівцями – психологами, логопедами, дефектологами та іншими спеціалістами. Учитель початкових класів виконує роль посередника між учнем, батьками та спеціалістами, забезпечуючи скоординовану комплексну підтримку. Це вимагає від педагога вміння ефективно працювати в команді, ураховувати поради інших фахівців. Справжня співпраця, як влучно зауважують Т. Скрипник, О. Мартинчук, Ю. Найда та Н. Засєркова, це не просто надання вказівок, а спільне обговорення актуальних для здобувача, що мають особливі освітні потреби, напрямів розвитку, узгоджене планування методів і засобів ефективного впливу, а також колективне відстеження динаміки успіху [16, с. 123]. Надзвичайно важливим, за нашим переконанням, є використання тих інструментів, які допомагатимуть учителю будувати продуктивне педагогічне спілкування, конструктивну співпрацю між учасниками команди супроводу, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню ефективності процесу міждисциплінарного супроводу.

Особливу увагу слід приділити формуванню в майбутніх учителів початкової школи здатності надавати педагогічну підтримку учням з особливими освітніми потребами. За Н. Провальною,

ця здатність включає використання інклюзивних технологій, таких як-от: скаффолдинг, праймінг, структурування, візуальний супровід, створення ситуацій успіху тощо; упровадження корекційно-розвивальних технологій, зокрема дотримання охоронного педагогічного режиму, повторюваність матеріалу, адаптація темпу навчання, посилення вербальної підтримки; адаптацію освітнього середовища й складових навчального процесу для учнів з особливими освітніми потребами (викладання, навчання, оцінювання); модифікацію освітньої програми, критеріїв оцінювання та окремих завдань [12, с. 249].

У контексті викладених міркувань, поділяючи позицію І. Демченко, А. Колупасвої, О. Матвієнко, С. Чупахіної та ін., вважаємо, що формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи є складним процесом, на ефективність якого впливають різні умови і фактори. На нашу думку, розв'язання завдань фахової підготовки майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи досягається через: формування позитивної мотивації до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти; опанування загальними і спеціальними знаннями; розвиток особистісних якостей, важливих для корекційної діяльності; вироблення відповідних установок для роботи в інклюзивному середовищі, позитивного, неупередженого ставлення до учнів з особливими освітніми потребами.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, можемо констатувати, що ключовим чинником успішної реалізації інклюзивної освіти в закладах загальної середньої освіти є готовність учителя початкових класів до корекційної роботи. Актуальність досліджуваної проблеми обумовлює неоднозначність підходів до розуміння сутності готовності майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи. За нашим переконанням, готовність майбутнього вчителя початкових класів до корекційної роботи є складним, інтегральним особистісним утворенням, яке ґрунтується на комплексі загальних і спеціальних знань, практичних вмінь, особистісно значущих і професійно важливих якостей, необхідних для успішної корекційно-педагогічної діяльності вчителя початкових класів з урахуванням вимог інклюзивної освіти. Сформована готовність до корекційної роботи сприяє швидкій адаптації вчителя до мінливих умов праці в інклюзивному середовищі, забезпечує ефективне застосування здобутих знань, умінь і навичок під час розв'язання професійних завдань корекційно-педагогічної діяльності. Перспективи подальших досліджень убачаємо в розкритті психолого-педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів початкових класів до корекційної роботи в умовах інклюзії.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бобро А. А., Бобро Л. В., Дубровська Л. О., Мовчан В. О. Готовність майбутнього вчителя початкових класів до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища. *Наукові записки. Серія: Психолого-педагогічні науки (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)*. 2019. № 2. С. 104–112.
2. Бондар Т. Готовність учителя початкової школи до діяльності в умовах інклюзивної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 3-4. С. 207–217.
3. Демченко І. І. Готовність учителя початкових класів до роботи в умовах інклюзивної освіти: структура та діагностика: навч.-метод. посіб. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2014. 160 с.
4. Демченко І. І. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутнього вчителя початкових класів до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04, 13.00.03. Умань, 2016. 45 с.
5. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремін. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
6. Закон України «Про освіту». 2017. URL : <https://surl.li/pkeyjr>
7. Коврігіна Л. М. Формування готовності вчителя до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2017. № 11. С. 10–16.
8. Матвієнко О. В. Аналіз проблеми готовності майбутніх учителів початкової школи до корекційної роботи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 62. Т. 1. С. 113–116.
9. Миронова С. П., Гаврилов О. В., Матвєєва М. П. Основи корекційної педагогіки : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 260 с.
10. Онищенко І. В. Психолого-педагогічні аспекти формування мотиваційної готовності майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2019. Вип. 177. Част. II. С. 40–43.
11. Пріма Д. А., Гац Г. О., Рославець Р. М. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання молодших школярів: теоретичні аспекти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Вип. 216. С. 67–70.
12. Провальна Н. О. Інклюзивна компетентність педагогічного працівника початкової школи: структурно-компонентна характеристика. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Вип. 216. С. 246–251.
13. Професійна освіта : словник / уклад.: С. У. Гончаренко, І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало та ін. Київ: Вища школа, 2000. 380 с.
14. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». 2024. URL : <https://mon.gov.ua/news/informatsiine-povidomlennia>
15. Психологічна енциклопедія / авт.-упор. О. М. Степанов. Київ : Академвидав, 2006. 424 с.
16. Скрипник Т. В., Мартинчук О. В., Найда Ю. М., Заєркова Н. В. Інноваційні шляхи підвищення інклюзивної компетентності педагогів закладів освіти з опорою на досвід Польщі. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 73. С. 120–126.
17. Чупахіна С. Психолого-педагогічний супровід дитини з ООП: співпраця із сім'єю. *Освітній простір України*. 2015. Вип. 6. С. 100–104.